

MỘT CHUYỆN RA QUÂN

NGUYỄN VIỆT DÙNG

Tôi đã được đọc hồi ký của một số bạn về thời còn mài đũa quần trên ghế nhà trường Petrus Ký thế hệ 1964-71. Tôi xin lỗi vì phải được nhắc lại mới nhớ ra mấy vụ phá phách tuổi niên thiếu bông bột. Tôi đã quên hẳn chuyện phải bỏ phiếu kín để chỉ điểm một số “đầu trâu mặt ngựa” của các lớp Đệ Thất 1-2-3-4 học Pháp Văn, chuyện này do Lâm Thụy Phong kể lại. Tôi hoàn toàn không nhớ gì cả. Thời thì ai có nghề nấy, nếu không có nghề phá phách, đành phải lo nghề học hành vậy. Kỷ niệm đẹp nhất tôi còn giữ lại trong suốt bảy năm trung học dưới mái học đường Petrus Ký thân yêu có lẽ là chuyến ra quân chiến thắng vào đầu năm 1971 với trường Chu văn An. Khi học được nửa năm, Thầy Phạm Xuân Ái (nay đang sống ở Aubervilliers bên Pháp) thông báo cho tôi biết tôi được chọn cùng với 5 bạn khác để thi đấu trong chương trình “Đố Vui Để Học” của đài truyền hình trên băng tần số 9. Đối thủ của chúng tôi không ai khác hơn là đội Chu văn An. Thầy Ái còn nói thêm có trường gì ở trên Thủ Đức đã thách trường Petrus Ký đấu với trường họ, nhưng Thầy Ái nói rằng phía Petrus Ký từ chối, viện cớ là trường lớn và nổi tiếng của chúng ta không thi thố với trường quận vô danh tiểu tốt đâu. Thật ra thì Thầy Ái nói riêng với chúng tôi: “Tụi bây không bì kịp với bọn một sách ấy đâu. Tụi bây vừa học vừa chơi, còn người ta là dân chủng viện, học ở trường thầy dòng, suốt ngày cắm cung học hành đấy”. Nhưng nay có dịp tranh tài với Chu văn An là trường ngang ngửa tay đôi. Nghe

đâu trường Chu văn An chuyên môn dạy toán ở đệ nhị cấp (chỉ có ban B thôi). Petrus Ký thắng thế hơn ở chỗ đa dạng, ban A có, ban B cũng có, ban C (văn chương) cũng có nốt.

Trong đội hình của Petrus Ký có 6 ứng viên, 3 thiệt thọ, 3 dự khuyết. Tôi đại diện cho các lớp ban B. Hình như Lương văn Hy đại diện cho ban C thì phải. Lâu quá rồi nên tôi thật tình không nhớ hết mọi chi tiết, không rõ có ai đại diện cho ban A không. Tôi nhớ trong hàng ghế dự bị có Lê Nhơn Lộc theo ban A. Cũng có mặt Lê Trí Đạt đã từng thi Đố Vui Để Học trên danh nghĩa cá nhân trước đó và đã trúng giải cùng với hai bạn khác. (Sau này Lê Trí Đạt đi du học ở Đức, không hiểu bây giờ thế nào). Phía Chu văn An có Vương Đình Điềm là tay cừ khôi vừa đậu Tối Ưu trong kỳ thi Tú Tài 1, nên không phải hạ vừa, chớ có khinh thường. Dù sao, trong buổi thi đấu trên “võ đài” kiến thức tổng quát, ít khi thấy Vương Đình Điềm múa môi múa lưỡi. Còn tôi thì có tật trả lời liên miên, trật cũng nói, trúng cũng nói. Bởi vậy, dù lúc đầu chúng tôi dẫn trước Chu văn An, nhưng vì tôi trả lời sai hơi nhiều nên giữa chừng chúng tôi bị qua mặt. Người điều khiển chương trình là Cao Thanh Tùng nói lỡ lời là “Petrus Ký rượt gần kịp Chu văn An”. Thật ra, vì bị trừ điểm nhiều lần do trả lời sai nên lúc đó chúng tôi bị qua mặt, nhưng cuối cùng chúng tôi cũng chiến thắng: 125 điểm. Chu văn An được 105 điểm. Thật hồi hộp khi bị vượt qua. Thầy Ái, “ông bầu” của chúng tôi, sốt ruột nên lập tức thay người, cho Lê Trí Đạt ra nghĩ, và đưa Phan Hồng

Châu vào thay. Điều này hơi lạ vì Phan Hồng Châu không có tên trong danh sách dự bị. Vì thế, khi thắng cuộc chúng tôi chia chiến lợi phẩm ra làm 7 phần bằng nhau, chứ không chỉ chia cho 6 người.

Chúng tôi vẫn còn biết ơn các thầy cô đã góp phần đào tạo chúng tôi kỹ lưỡng. Tôi còn nhớ trước khi ra quân, thầy Phạm Xuân Ái, thầy Phạm Ngọc Đảnh (nay ở Đức), thầy Dương Ngọc Sum (nay ở Mỹ) đã “quay” chúng tôi trước một phen, trong thư viện ở trường, để thử sức. Chúng tôi phải biết rõ chữ viết tắt của các tổ chức quốc tế. UNESCO, UPI, ILO, WHO, v.v... Ngoài ra, thầy Đảnh còn hỏi chúng tôi thêm về những chữ viết tắt tiếng Đức như lính SS của Hitler là ai, SA là gì, Gestapo là chữ viết tắt của cái giống gì, v.v...

Riêng tôi thì thường xuyên la cà các thư viện có gắn máy lạnh để nghiên cứu cá nhân. Tôi thích tra cuốn “Kỷ lục thế giới” Guinness Book để biết sông nào dài nhất, núi nào cao nhất, hố đại dương nào sâu nhất hoàn cầu, v.v... Tôi thích thám hiểm không gian nên cũng học luôn bản đồ mặt trăng, nhờ vậy đã trả lời được câu hỏi “ở đâu có miệng núi lửa Copernicus?” “Trên mặt trăng”. Chính xác! (Tọa độ: 10 độ vĩ tuyến Bắc ; 20 độ kinh tuyến Tây).

Chúng tôi trả lời được một số câu hỏi về vạn vật nhờ Thầy Nguyễn Ngọc Nam (nay sống ở Đà Lạt trong một thiền viện): ‘Con người có bao nhiêu nhiễm sắc thể?’ ‘46’. Tuy nhiên, chúng tôi đã trả lời sai câu hỏi “Xương sụn có bao nhiêu điểm hóa cốt?” (Ba) Vì trả lời “hai điểm hóa cốt” nên chúng tôi bị trừ 5 điểm. Một câu hỏi khác được trả lời sai và bị trừ điểm là chuyện hàn thử biểu Celsius nguyên thủy được phân độ như thế nào. Một bạn trong đội Petrus Ký nói là người ta đã chọn điểm nước đá đông đặc làm 0 độ và điểm nước sôi làm điểm 100 độ. Tôi bổ túc là “nước đá đang tan” và “nước đang sôi”, cũng sai nốt. Đúng là chúng tôi bị mắc bẫy! Hồi xưa, thật trớ trêu, người ta lấy nhiệt độ của nước đang sôi làm điểm 0 độ và nước đá đang tan làm điểm 100 độ. Lại mất điểm nữa. Những câu

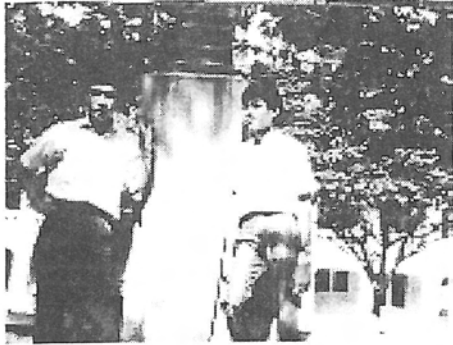
hỏi khiến cả hai đội đều bí là một công thức hóa học nếu đọc ra thì là tri-ni-trô tô-lu-en tức chất nổ TNT. Vậy mà không biết, thế mới chết! Thật ra, cho đến lúc đó chúng tôi chưa học xong chương trình lớp 12, và ít đứa nào làm siêng, học trước chương trình năm sau vào kỳ hè trước khi tựu trường. Một câu hỏi khác cũng về hóa học là tên thông dụng của glu-ta-mát na-tri. Là bột ngọt ấy mà, lại cũng không biết nốt! Dốt thế? Chúng tôi được ông Cao Thanh Tùng, người điều khiển chương trình, khen là có tinh thần đồng đội cao vì sau câu hỏi “ ‘Tám tiết’ trong ‘bốn mùa, tám tiết’ là gì?” một bạn Petrus Ký đáp: “Lập xuân, xuân phân, lập hạ, hạ chí”, tức thì tôi nói vượt đuôi: “lập thu, thu phân, lập đông, đông chí”. Như vậy hai chúng tôi thay phiên nhau trả lời thay vì chỉ có một người giành nói hết.

Chúng tôi còn phải cảm ơn thầy Lê Bá Kim dạy công dân giáo dục đã cho chúng tôi biết ai đã nói câu: “Tư sản tức là ăn cắp” (Proudhon người Pháp), nhờ đó chúng tôi đáp được câu hỏi này ghi thêm điểm số cho đội Petrus Ký.

Dù sao, chúng tôi chịu thua trước câu hỏi toán học về ma phương (hình vuông 16 ô, 12 số có sẵn, và bốn số kia phải tìm). Vì hỏi hộp nên chúng tôi đã quên đó chỉ là vấn đề giải một hệ thống phương trình bốn ẩn số gồm sáu đẳng thức bậc nhất, dễ ợt mà cũng không nghĩ ra!

Dù sao, nhờ có các thầy dạy toán của các lớp 12B (Vũ Đình Lưu và Lê Văn Đặng) mà chúng tôi trả lời được câu hỏi: “Ai đã phát biểu những câu này: (1) Qua hai điểm trong mặt phẳng chỉ có một đường thẳng đi qua. (2) Qua hai điểm trong mặt phẳng không có đường thẳng nào đi qua, và (3) Qua hai điểm trong mặt phẳng có vô số đường thẳng đi qua”. Người thứ nhất là Euclid, người thứ hai: nhà toán học Riemann người Đức, và thứ ba: nhà toán học Nga Lobachevsky. Tôi chỉ còn nhớ có thế. Dù sao, đã hơn 30 năm trôi qua rồi còn gì? Ai mà nhớ hết được? Có phải thần đồng Lê Quý Đôn đâu? Nghĩ lại, tôi thấy Thầy Ái nói có lý. Nếu thi đấu

với học trò trường thầy dòng ở Thủ Đức, chưa chắc chúng tôi đã thắng vì chúng tôi vừa học vừa chơi, chứ không dùi mài kinh sử cả ngày lẫn đêm như mấy người kia. Dù sao, như các bạn thấy, muốn thắng được đội Chu văn An chúng tôi cũng đã phải trầy da tróc vẩy đấy chứ! ạ

*Hai chiến hữu ra quân vào năm oanh liệt 1971:
Trái: Phan Hồng Châu; Phải: Nguyễn Việt
Dũng Phan Hồng Châu đi lính hải quân sau
khi đậu Tú Tài II. Vào ngày 30/4/1975 Châu
đi trên chiến hạm HQ005 tiến về đảo Guam.
Một số người đi cùng tàu đã nhập cư người
thì ở Mỹ, người ở Canada, nhưng không biết
Phan Hồng Châu hiện ở đâu.*

**Nguyễn Việt Dũng
Cựu Petrus Ký 1964-1971**

Mưa Sài Gòn

Tháng bảy Sài Gòn mưa lê thê,
Cô đơn căn gác nhỏ đi về,
Kỷ niệm ngày nào còn nhớ mãi,
Như đìu anh tới cõi u mê.

Anh nhớ những chiều đến đón em,
Mưa giăng mắt biếc sợi tơ mềm,
Mưa oi lất phất đừng to quá,
Đừng để mưa làm ướt áo em.

Ríu rít hai ta dưới mái hiên,
Nhìn mưa anh ước cứ mưa thêm,
Mưa hoài mưa mãi mưa đừng dứt,
Để được cận kề hơi thở em.

Bờ vai thon nhỏ, vai gầy guộc,
Môi ngọt êm đềm nước mưa rơi,
Cho anh sưởi ấm bờ vai ấy,
Vị ngọt môi em mãi không rời.

Lâm râm mưa bụi chiếc ô hồng,
Che Tây mưa lại hắt bên Đông,
Anh thầm mong ước ô nhỏ lại,
Càng được gần em càng ấm lòng.

Song song hai đứa bước chung đôi,
Tấm áo che chung suốt cuộc đời,
Hòa quyện cho nhau cùng ấm lạnh,
Mặc đời mưa gió bão toai bởi.

Em đã đi rồi, đã cách xa,
Có còn nhớ kẻ chốn quê nhà,
Mưa còn dai dẳng còn nhưng nhớ,
Nón, áo, ô, dù vẫn thiết tha.

Mưa ơi! xin dứt đừng rơi mãi,
Ray rút lòng đau “cổ nhân hoài”
“Vũ vô thiết tỏa nắng lưu khách”
Anh vẫn đắm chìm trong mắt ai....

Khánh Chinh